

**Spółeczne Gimnazjum „OMEGA”
im. Górnośląskich Noblistów
w Katowicach**

PROGRAM PROFILAKTYKI

ROK SZKOLNY 2016/2017

Spis Treści:

I. Wstęp.

1. Podstawowe założenia Programu Profilaktyki Gimnazjum „OMEGA”.
2. Diagnoza środowiska wychowawczego i analiza zagrożeń.
3. Adresaci programu.
4. Podstawy prawne.

II. Cele programu.

III. Procedury osiągania celów.

1. Formy i metody pracy.
2. Podstawowe zadania podmiotów wspólnoty szkolnej w realizacji Programu Profilaktyki.

IV. Obszary oddziaływań profilaktycznych wraz z konkretnymi zadaniami edukacyjnymi i sposobami ich realizacji.

V. Ewaluacja programu.

I. WSTĘP.

Kształcenie ogólne w szkole gimnazjalnej tworzy fundament wykształcenia umożliwiając uczniom w przyszłości zdobycie kwalifikacji zawodowych. Szkoła rozwija wiedzę uczniów, poszerza ich zainteresowania dbając o ich harmonijny rozwój intelektualny, etyczny, emocjonalny, społeczny i fizyczny.

Chcąc, aby szkoła było placówką przyjazną młodzieży i rodzicom dążymy do tego, by nasi wychowankowie uczyli się i wychowywali w atmosferze wzajemnej tolerancji, poszanowania prawa do godności osobistej. W swoich działaniach dydaktycznych, wychowawczo-profilaktycznych i opiekuńczych kierujemy się dobrem uczniów, troską o ich zdrowie, postawę moralną i obywatelską. Staramy się rozpoznawać i zaspakajać wszelkie potrzeby naszych wychowanków, w tym te najważniejszą – potrzebę bezpieczeństwa, która warunkuje prawidłowy rozwój i efektywność oddziaływań wychowawczych. Dlatego też proces wychowawczy realizowany przez naszą szkołę obejmuje różne obszary osobowości ucznia, w tym: uczenie się rozpoznawania i panowania nad emocjami, rozwijanie procesów poznawczych, zainteresowań i uzdolnień, doskonalenie sprawności fizycznej, doskonalenie procesu komunikowania się z otaczającym środowiskiem, nabywanie umiejętności działania i współzycia w grupie społecznej, czy nabywania umiejętności rozpoznawania sytuacji mogących zagrażać życiu czy zdrowiu. Uzupełnieniem procesu wychowania są wszechstronne działania profilaktyczne podejmowane przez nauczycieli, wychowawców i pracujących w szkole specjalistów. Profilaktyka winna wspomagać proces wychowania, a wychowanie tworzy integralną całość z wiedzą i kreowaniem umiejętności, poprzez które formuje się osobowość młodego człowieka. Nie wolno ich rozdzielać, gdyż wychowanie musi posiłkować się wiedzą, w której zapisane jest doświadczenie. Podstawowym celem oddziaływań profilaktycznych jest dostarczenie niezbędnej wiedzy i umiejętności w zakresie radzenia sobie w sytuacjach zagrażających życiu i zdrowiu a także ograniczanie i niwelowanie czynników uniemożliwiających prawidłowy rozwój młodego człowieka.

Działalność profilaktyczna w Gimnazjum jest jednolitym, zintegrowanym z nauczaniem procesem dydaktyczno- wychowawczym realizowanym przez wszystkich nauczycieli za pośrednictwem wszystkich zajęć edukacyjnych i pozalekcyjnych w ścisłej współpracy ze środowiskiem lokalnym. Program został opracowany w oparciu o wytyczne zawarte w Rządowym programie na lata 2014–2016 „BEZPIECZNA I PRZYJAZNA SZKOŁA”.

1. Podstawowe założenia Programu Profilaktyki Społecznego Gimnazjum „OMEGA”.

Profilaktyka to podejmowanie działań, skierowanych do różnych grup, we współpracy z różnymi środowiskami i instytucjami które mają na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi zaburzeń, chorób lub innych niekorzystnych zjawisk społecznych. Działania profilaktyczne prowadzone są na trzech poziomach, w zależności od stopnia ryzyka:

Profilaktyka uniwersalna skierowana jest do wszystkich uczniów, bez względu na stopień ryzyka – całej społeczności szkolnej. Podejmowane działania skupiają się wokół zagadnień związanych z promocją zdrowego stylu życia, rozwijaniem postawy dbałości o zdrowie własne i innych ludzi, umiejętności dokonywania świadomych wyborów. To również rozwijanie postawy asertywności, kształtowanie umiejętności radzenia sobie z emocjami w sytuacji przeżywania trudnych sytuacji życiowych. Profilaktyka uniwersalna ma na celu przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych lub opóźnienie inicjacji. Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej realizowane są przede wszystkim przez nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych.

Profilaktyka selektywna skierowana jest do grupy zwiększonego ryzyka, czyli do osób, które w stopniu wyższym niż przeciętny są narażone na rozwój zaburzeń. Profilaktyka selektywna koncentruje się na zagrożonych grupach młodzieży, osobach, które cechuje wysoka ekspozycja na czynniki ryzyka. Celem jest tworzenie warunków, które umożliwiają wycofanie się z zachowań ryzykownych. Działania w zakresie profilaktyki selektywnej prowadzone są przez psychologów i pedagogów szkolnych, specjalistów w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, a także wykwalifikowanych realizatorów programów profilaktycznych.

Profilaktyka wskazująca skierowana jest do grupy, w której rozwinęły się już symptomy zaburzeń, w tym związane z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych. Obejmuje ona działania interwencyjne i terapeutyczne, mające na celu zablokowanie pogłębiania się zaburzeń i zachowań destrukcyjnych oraz umożliwienie powrotu do prawidłowego funkcjonowania społecznego (resocjalizacja).

Głównym założeniem Programu Profilaktyki w Gimnazjum „OMEGA” jest szeroko rozumiana działalność szkoły na rzecz zapobiegania zachowaniom ryzykownym oraz interwencja w sytuacjach wymagających zdecydowanej reakcji na niepożądane zjawiska i zachowania uczniów. Program Profilaktyki w swoich założeniach ma na celu wspomóc wychowawczą rolę rodziców, dostarczać wiedzy i przykładów na temat przestrzegania norm współżycia społecznego oraz przygotować uczniów do życia w dorosłym świecie ludzi odpowiedzialnych za swoje zachowania.

Profilaktykę rozumiemy jako proces wspomagania ucznia w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników niekorzystnych dla życia i zdrowia człowieka. Koncentruje się ona na :

- odkrywaniu i wzmacnianiu zasobów i potencjału jednostki, w tym na promowaniu pozytywnych umiejętności życiowych młodzieży,
- odkrywaniu i wzmacnianiu zasobów i potencjałów bliskiego środowiska rodzinnego i szkolnego.

Szkolny Program Profilaktyki to ogół działań chroniących młodzież przed zakłóceniami w rozwoju, a także działań interwencyjnych w sytuacjach pojawiających się zagrożeń. Obejmuje działania podejmowane w trakcie realizacji programów nauczania i programu wychowawczego, a także działania specyficzne dla profilaktyki, np. zasady interwencji profilaktycznych, procedury pomocnicze w sytuacjach zagrożenia w szkole lub klasie, zasady współpracy ze specjalistami.

Czynniki ryzyka i czynniki chroniące

Niektóre cechy jednostki i jej środowiska sprzyjają powstawaniu zachowań ryzykownych, inne natomiast je hamują. Rozpoznanie oddziaływania czynników ryzyka i czynników chroniących w danym środowisku pozwala na określenie stopnia zagrożenia młodzieży i wyodrębnienia grup o określonym poziomie ryzyka.

Czynniki ryzyka to cechy, sytuacje i warunki sprzyjające powstawaniu zachowań ryzykownych. Należą do nich:

1. Trudna sytuacja rodzinna (rodzina niepełna, nieprawidłowe postawy rodzicielskie, przemoc).
2. Sytuacja szkolna (przemoc rówieśnicza, odrzucenie przez rówieśników, słaba więź ze szkołą, niepowodzenia szkolne).
3. Czynniki osobowościowe.
4. Destrukcyjna grupa rówieśnicza.

Czynniki chroniące to cechy, sytuacje, warunki zwiększające odporność na działanie czynników ryzyka. Wśród nich wyróżnić można:

1. Silną więź emocjonalną z rodziną.
2. Zainteresowanie nauką szkolną i rozwój zainteresowań.
3. Regularne praktyki religijne.
4. Poszanowanie prawa, norm, wartości i autorytetów społecznych.
5. Poprawne relacje i więzi w środowisku społecznym (szkolnym).
6. Pozytywny klimat szkoły.
7. Prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza.
8. Wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy.
9. Okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć.
10. Zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy.
11. Organizację czasu wolnego, w tym rekreacja i wypoczynek;

Celem interwencji profilaktycznych jest oddziaływanie zarówno na czynniki ryzyka, jak i na czynniki chroniące. Należy eliminować lub redukować czynniki ryzyka, jednocześnie wzmacniając działanie czynników chroniących. Warunkiem skutecznej profilaktyki jest kompleksowe działanie na jednostkę i jej otoczenie społeczne.

Działalność Społecznego Gimnazjum „OMEGA” w odniesieniu do zadań z zakresu profilaktyki koncentrować się będzie na:

Eliminacji lub redukcji czynników ryzyka - oddziaływanie na czynniki ryzyka (cechy, sytuacje, uwarunkowania powstawania zachowań ryzykownych).

Wzmacnianiu czynników chroniących (oddziaływanie na czynniki chroniące tj. : cechy, sytuacje, uwarunkowania zwiększające odporność na działanie czynników ryzyka).

Praca w wymienionych powyżej obszarach realizowana będzie poprzez następujące **strategie działań profilaktycznych**:

1. **strategie informacyjne**, których celem jest dostarczenie adekwatnych, szczerych i aktualnych informacji o istniejących zagrożeniach i możliwościach zabezpieczenia się przed nimi; realizowane są one wg. założenia, że dostarczanie wiedzy prowadzi do zmiany postaw;
2. **strategie edukacyjne**, których celem jest pomoc jednostkom w rozwijaniu podstawowych umiejętności życiowych, ze szczególnym uwzględnieniem przygotowania zawodowego i planowania kariery zawodowej; opierające się na założeniu, że pobudzanie osobowego rozwoju jednostki zmniejsza ryzyko zachowań dysfunkcyjnych (uwzględniające zajęcia edukacyjne o charakterze psychologicznym z zakresu samopoznania, samokontroli emocji i zachowań, opanowania stresu itp.);
3. **strategie alternatyw**, które oferują pozytywne alternatywy wobec dysfunkcji poprzez stymulowanie działalności społecznej oraz umożliwiają doskonalenie samodyscypliny, zaufania do siebie, świadomości siebie, poczucia własnej siły i niezależności; stwarzających okazję do

przeżywania zadowolenia, satysfakcji i sprzyjających rozwojowi psychospołecznemu np.: podejmowanie nowej, społecznie akceptowanej działalności; właściwe zaspakajanie potrzeb; wzmacnianie istniejących działań, wspieranie określonych grup w prowadzonej działalności;

4. **strategie interwencyjne**, których celem jest pomoc jednostkom w identyfikowaniu swoich problemów i poszukiwaniu możliwości ich rozwiązywania;
5. **wczesnej interwencji** w odniesieniu do uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się o różnej etiologii (deficyty rozwojowe, parcjalne, uszkodzenia narządów zmysłów, itp.) w celu zapobiegania niepowodzeniom szkolnym i ryzyku powstawania na tym tle różnego typu dysfunkcji;
6. **strategie zmian środowiskowych**, które nakierowane są na identyfikację i zmienianie tych czynników środowiska społecznego i fizycznego, które sprzyjają zachowaniom dysfunkcyjnym;
7. **strategie przepisów społecznych** obejmują zmiany przepisów prawnych oraz rozporządzeń lokalnych, ograniczenie dostępności i dystrybucji środków odurzających, likwidację reklam tych środków w miarę możliwości, redukcja negatywnych skutków używania środków odurzających.

2. Diagnoza środowiska wychowawczego i analiza zagrożeń.

Młodzież uczęszczająca do Gimnazjum „Omega” pochodzi z różnych miejscowości na terenie województwa śląskiego. Większość z nich wychowuje się w rodzinach dobrze sytuowanych materialnie. Rodzicom zależy na zapewnieniu im wykształcenia na dobrym poziomie, rozwijaniu zainteresowań i talentów swoich dzieci oraz przyjaznym środowisku wychowawczym. Każdy z uczniów rozpoczynających naukę w gimnazjum ma swój indywidualny zasób doświadczeń, tych edukacyjnych oraz społeczno – emocjonalnych. Każdego z nich charakteryzuje wysoki potencjał intelektualny ale różnią się od siebie tempem rozwoju, który czasem przebiega w sposób nieharmonijny. Wysoki status materialny rodziców oraz przemiany społeczno – ekonomiczne, zaangażowanie w pracę zawodową generują jednocześnie inne problemy natury wychowawczej. Zapracowani rodzice mają coraz mniej czasu dla swoich dzieci i aktywne zaangażowanie w proces wychowawczy. Zdarzają się coraz częściej przypadki rozpadu rodziny na skutek rozwodu, co bardzo negatywnie wpływa na rozwój emocjonalno – społeczny młodzieży zaburząc poczucie bezpieczeństwa młodej osoby w tak trudnym dla niej okresie dojrzewania osobowości. Tymczasem potrzeby psychiczne młodzieży w zakresie rozwoju społecznego, zwłaszcza w okresie adolescencji, pozostały niezmiennie i jak zawsze oczekują oni od rodziców miłości, akceptacji oraz zapewnienia im poczucia bezpieczeństwa. Zdarza się, że potrzeby te są niezaspakajane i wtedy rodzą się problemy natury emocjonalnej. Kolejnym realnym zagrożeniem dla prawidłowego rozwoju naszych gimnazjalistów są zjawiska jakie wynikają z szybkiego postępu technicznego i uwarunkowań współczesnego świata (szybkie tempo życia, brak czasu na odpoczynek, stres, internet czy telewizja). Zawarte w Programie Profilaktyki Społecznego Gimnazjum „OMEGA” oddziaływania mają przeciwdziałać, korygować i minimalizować skutki przedstawionych powyżej problemów.

Program Profilaktyki został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i obserwacji zachowań uczniów w Społecznego Gimnazjum „OMEGA” przeprowadzonej w oparciu o:

1. obserwację środowiska szkolnego pod kątem występujących problemów;
2. sprawozdania wychowawców zespołów klasowych;

3. diagnozy funkcjonowania społeczno – emocjonalnego zespołów klasowych (monitorowanie zachowań nowo przyjętych uczniów);
4. analizy dokumentacji psychologa i pedagoga szkolnego;
5. badań ankietowych (w grupach uczniów, rodziców i nauczycieli) dotyczących wiedzy na temat substancji psychoaktywnych, w tym tzw. „dopalaczy”;
6. analizy dokumentów szkolnych , protokołów z Rad Pedagogicznych;
7. rozmów wychowawczych (indywidualnych i z zespołami klasowymi) z uczniami, nauczycielami na temat dostrzeganych przez nich problemów;
8. konsultacji z rodzicami uczniów;
9. analizy frekwencji uczniów;
10. współpracy z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną, Sądem Rejonowym, Komendą Miejską Policji w Katowicach, Strażą Miejską w kontekście zapobiegania i rozwiązywania sytuacji trudnych.

Przeprowadzona diagnoza wykazała, że największymi problemami i zagrożeniami w szkole są:

- 1) trudności w komunikacji interpersonalnej,
- 2) pojedyncze przypadki stosowania przemocy i agresji, (głównie słownej) w tym cyberprzemocy,
- 3) sporadyczne używanie wulgaryzmów,
- 4) nieprzestrzeganie zasad współżycia w grupie, nadmierny egoizm,
- 5) niekontrolowany dostęp młodzieży do treści znajdujących się w zasobach sieci internetowej, telewizji, grach komputerowych,
- 6) problemy emocjonalne młodzieży w sytuacjach trudnych (nadmierny stres, sytuacje porażki, konflikty rówieśnicze, rozpad rodziny);
- 7) niskie poczucie własnej wartości i samoakceptacji generujące zaburzenia odżywiania;
- 8) powierzchowna wiedza na temat wpływu używania substancji energetyzujących, dopalaczy, narkotyków, alkoholu oraz palenia papierosów na zdrowie i życie,
- 9) problemy okresu dojrzewania.

3. Adresaci programu.

Program skierowany jest do uczniów, rodziców oraz nauczycieli Społecznego Gimnazjum „OMEGA” im. Górnośląskich Noblistów w Katowicach. Założenia teoretyczne Programu Profilaktyki, wybrane do realizacji obszary oraz cele zintegrowane zostały z treściami programowymi kształcenia ogólnego w szkole gimnazjalnej, Planem Pracy Zespołu Szkół „OMEGA” oraz dostosowane do potrzeb i możliwości rozwojowych młodzieży, a także specyfiki szkoły. Nieodłącznym elementem programu jest ścisła współpraca dyrekcji, nauczycieli, wychowawców, rodziców ucznia oraz pracujących w szkole specjalistów (pedagog, psycholog).

Program przeznaczony jest do realizacji przez wychowawców klas podczas godzin z wychowawcą we współpracy z nauczycielami wszystkich przedmiotów, pedagogiem, psychologiem szkolnym, pielęgniarką szkolną i pozostałymi pracownikami szkoły, w zależności od stanu zasobów, potrzeb klasy oraz przy współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

4. Podstawy prawne.

Program Profilaktyki Społecznego Gimnazjum „OMEGA” powstał w oparciu o:

- Konstytucję RP, art.48 ust. 1, art. 53 ust 3, art. 72 ust 1 (Dz. U. 1997 r. Nr 78, pozycja 483 z późniejszymi zmianami);
- Konwencja Praw Dziecka (przyjęta przez Zgromadzenie ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989r.) Art. 3, Art. 19 oraz Art. 33.
- Ustawę z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 z późniejszymi zmianami);
- Ustawę z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela, art. 6 (Dz. U z 2007 r. Nr 247, pozycja 1821 z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. 2016 poz. 895)
- Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2002r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół, Dz.U. 2002 nr 10 poz. 96 (nowelizacja rozporządzenia z 21 maja 2001r.);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 września 2016 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw (Dz.U. 2016 poz. 1453)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii z późniejszymi zmianami (Dz. U. z 2016 r. poz. 224, 437);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. 2015 poz. 1249)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2016 poz. 487);
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2015r., poz. 298).
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. 2016, poz. 546 i 960).

II. CELE PROGRAMU.

Cele główne programu:

- 1) Wspomaganie ucznia w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
- 2) Ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia,
- 3) Inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.

Cele szczegółowe programu:

- Tworzenie w szkole atmosfery akceptacji i poczucia bezpieczeństwa wszystkim uczniom (z różnymi potrzebami edukacyjnymi).
- Współpraca z rodzicami jako osobami wspomagającymi działania wychowawcze, jak i profilaktyczne szkoły.
- Budowanie poczucia własnej wartości i wiary w siebie oraz akceptacji innych poprzez budowanie właściwych relacji z rówieśnikami i najbliższym otoczeniem.
- Rozwijanie skutecznej komunikacji w środowisku uczniów służącej poszanowaniu praw i godności drugiego człowieka.
- Pomoc w nabyciu umiejętności wyrażania własnych poglądów i emocji, słuchania innych, oceniania zaistniałej sytuacji i podejmowania decyzji.
- Kształtowanie umiejętności radzenia sobie w trudnych i niebezpiecznych sytuacjach, a także zapobiegania ich powstaniu.
- Przeciwdziałanie różnego rodzaju uzależnieniom.
- Kształtowanie czynnych postaw wobec zdrowia i bezpieczeństwa swojego oraz innych.
- Rozwijanie nawyków oraz postaw warunkujących zachowanie i pielęgnowanie zdrowia.
- Eliminowanie wulgaryzmów i arogancji z zachowań uczniów.
- Profilaktyka agresji i przemocy w tym, w tym cyberprzemocy.
- Przeciwdziałanie uzależnieniu i informowanie o zagrożeniach płynących z Internetu.
- Kształtowanie umiejętności uczniów w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku cyfrowym, w szczególności tzw. nowych mediów.
- Rozwiązywanie kryzysów rozwojowych i życiowych młodzieży, m. in. związanych z dojrzewaniem, rozwodem i rozpadem rodziny.
- Rozpoznawanie możliwości rozwojowych wychowanków oraz podejmowanie wczesnej interwencji specjalistycznej w przypadku uczniów wymagających wsparcia specjalistów.
- Udzielanie pomocy i wspieranie prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego ucznia.
- Działania edukacyjne w środowisku szkolnym we współpracy ze środowiskiem lokalnym (policją, poradnią psychologiczno – pedagogiczną, ośrodkami d.s. uzależnień, lekarzami, psychologami, terapeutami) polegające na dostarczaniu podstawowych informacji na temat zagrożeń rozwoju młodzieży.

III. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW.

1. Formy i metody pracy.

- 1) praca w parach,
- 2) praca w małych grupach,
- 3) miniwykłady, wykłady,
- 4) rozmowy indywidualne, rozmowy kierowane,
- 5) spotkania z przedstawicielami instytucji profilaktycznych,

- 6) pogadanki, prelekcje,
- 7) dyskusje, „burze mózgów”,
- 8) zajęcia integracyjne i psychoedukacyjne,
- 9) zajęcia w trakcie realizacji poszczególnych przedmiotów oraz godzin wychowawczych,
- 10) warsztaty,
- 11) badania ankietowe, techniki uzupełniania zdań,
- 12) gry i zabawy dydaktyczne,
- 13) metody aktywizujące: drama, gazetka, plakat, prezentacje, konkursy, gry dydaktyczne itp.
- 14) projekcje filmów i prezentacji multimedialnych,
- 15) wycieczki,
- 16) zajęcia pozalekcyjne,
- 17) uroczystości szkolne,
- 18) apele okolicznościowe i porządkowe.

2. Strategie oddziaływań na uczniów.

1) Działanie informacyjno – edukacyjne skierowane na:

- a) kształtowanie postaw, wychowanie do wartości,
- b) skuteczne wykorzystywanie programów profilaktycznych,
- c) rozwijanie umiejętności prozdrowotnych.

2) Działania alternatywne polegające na organizowaniu zajęć:

- a) sportowych,
- b) artystycznych,
- c) pozalekcyjnych,
- d) społecznych wdrażających uczniów do aktywnego i twórczego trybu życia.

3) Działania interwencyjne:

- a) praca indywidualna z uczniem i rodziną,
- b) organizowanie zajęć wspierających rozwój,
- c) wsparcie pedagogiczno – psychologiczne,
- d) interwencje wychowawcze,

e) korzystanie z pomocy specjalistów.

3. Podstawowe zadania podmiotów wspólnoty szkolnej w realizacji Programu Profilaktyki.

Dyrekcja szkoły:

- dążenie do poprawy materialnych parametrów funkcjonowania placówki,
- zapewnianie kadrze pedagogicznej warunków sprzyjających podnoszeniu kompetencji zawodowych,
- dbanie o prawidłowy obieg informacji oraz nadzór nad sprawną organizacją podejmowanych działań,
- czuwanie nad spójnością oddziaływań profilaktycznych i wychowawczych,
- współpraca z rodzicami, kadrą pedagogiczną, pielęgniarką szkolną.

Zadania profilaktyczne nauczycieli szkoły podstawowej:

- zwracanie- podczas dyżurów szczególnej uwagi na miejsca tzw. podwyższonego ryzyka: toalety, schody, szatnie itp.,
- informowanie na bieżąco wychowawców o pożądanym i niewłaściwym zachowaniu ich wychowanków zarówno przez nauczycieli dyżurujących jak pozostałych nauczycieli i pracowników szkoły,
- obserwacja zachowania uczniów w miejscach publicznych i zwracanie uwagi na przejawy agresji, naruszania norm czy niszczenia mienia.
- wdrażanie do świadomego unikania zagrożeń oraz kształtowanie umiejętności odmawiania i negocjacji,
- dawanie przykładów odpowiedzialności, sumienności, umiejętności rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

Zadania profilaktyczne wychowawców klasowych:

- pomoc uczniom w rozwiązywaniu trudności życiowych i rodzinnych, uruchomienie akcji informacyjnej mającej na celu uświadomienie uczniom możliwości zwrócenia się z problemem do konkretnej osoby w szkole: wychowawcy, pedagoga, psychologa, dyrektora szkoły,
- podnoszenie poziomu kultury osobistej uczniów- godziny wychowawcze dotyczące zachowania się w stosunku do rówieśników, osób dorosłych, w miejscach publicznych (kino, teatr, itp.),
- współpraca z rodziną- inicjowanie spotkań mających na celu omawianie problemów wysuwanych przez rodziców, np. wywiadówki profilaktyczne,
- realizacja programów profilaktycznych dotyczących zdrowego trybu życia, rozwijania umiejętności interpersonalnych,
- organizacja koleżeńskiej pomocy w nauce,
- kształtowanie postaw poszanowania mienia wspólnego, dbałości o estetykę klasy, szkoły i otoczenia,
- systematyczne informowanie rodziców o postępach w nauce i zachowaniu ich dzieci,
- stałe monitorowanie frekwencji uczniów swojej klasy,
- pomoc w poznawaniu samego siebie i kształtowaniu pożądanego systemu wartości.

Zadania profilaktyczne pedagoga i psychologa szkolnego:

- pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- wprowadzanie zewnętrznych programów profilaktycznych,
- organizowanie pogadanek, dyskusji, prelekcji dla uczniów z udziałem policji, psychologa, lekarza,
- pedagogizacja i psychoedukacja rodziców,
- prowadzenie zajęć integracyjnych, psychoedukacyjnych, profilaktycznych
- indywidualna pomoc uczniom w rozwiązywaniu sytuacji trudnych,
- wsparcie dla nauczycieli.

Zadania profilaktyczne rodziców.

Mając na uwadze, że wychowanie dzieci to główne zadanie rodziców, a nauczyciele wspierają ich w dziedzinie wychowania, ustalono następujące zadania profilaktyczne dla rodziców :

- każdy rodzic czuwa nad tym, aby jego dziecko wykazywało właściwą kulturę osobistą oraz sumiennie realizowało obowiązki szkolne,
- rodzice utrzymują regularny kontakt z wychowawcą klasy, a w razie potrzeby z pedagogiem szkolnym, psychologiem bądź Dyrektorem /zastępcą/ Szkoły w celu zapobiegania niewłaściwym zachowaniom,
- rodzice biorą udział w przedsięwzięciach organizowanych przez szkołę mających na celu doskonalenie metod wychowawczych,
- rodzice uczniów sprawiających szczególne trudności wychowawcze winni kontaktować się ze szkołą w każdym przypadku stwierdzenia naruszenia obowiązujących norm i zasad oraz wspólnie znajdować sposoby rozwiązywania problemów.

Środowisko lokalne:

pomoc w oddziaływaniach profilaktycznych i wychowawczych

1. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 1 w Katowicach
2. Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Katowicach
3. Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich
4. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
5. Straż Miejska
6. Policja – Wydział prewencji Komendy Miejskiej w Katowicach, Wydział Ruchu Drogowego
7. Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii
8. Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Uzależnień
9. Urząd Miejski – Wydział Edukacji
10. Biblioteki miejskie.

IV. OBSZARY ODDZIAŁYWAŃ PROFILAKTYCZNYCH WRAZ Z KONKRETNymi ZADANIAMI EDUKACYJNYMI I SPOSOBAMI ICH REALIZACJI.

REDUKCJA CZYNNIKÓW RYZYKA

OBSZARY	ZAMIERZONE CELE OPERACYJNE	SPOSÓB REALIZACJI	TERMIN	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
1. Wdrażanie uczniów do przestrzegania zasad bezpieczeństwa w szkole i poza nią.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dba o bezpieczeństwo swoje i innych; - zna i przestrzega przepisy i procedury bezpiecznego poruszania się na terenie szkoły; - zna przepisy bezpieczeństwa obowiązujące w pracowniach przedmiotowych; - przestrzega zasad bezpiecznego zachowania podczas zajęć ruchowych; - wie jak bezpiecznie poruszać się w trakcie wycieczek szkolnych, wyjścia poza obręb szkoły; - bezpiecznie uczestniczy w ruchu drogowym jako pieszy, pasażer, rowerzysta; - zna procedury reagowania podczas alarmu pożarowego, zna drogi i miejsca ewakuacji; 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie bezpiecznych warunków przebywania w szkole; - zapoznanie uczniów z regulaminem szkoły oraz szczegółowymi kryteriami ocen zachowania, - zwracanie uwagi na bezpieczeństwo uczniów podczas wszystkich zajęć edukacyjnych, dodatkowych, sportowych; - działanie monitoringu wewnątrz i na zewnątrz szkoły, zewnętrzna firma ochroniarska; - organizacja dyżurów nauczycieli w czasie przerw, na stołówce, świetlicach szkolnych; - rozmowy, pogadanki przed feriami, wycieczkami, wakacjami; - konsekwentne przestrzeganie regulaminu wycieczek szkolnych; - przeprowadzenie próby ewakuacyjnych z budynku szkoły; - przegląd budynku pod względem BHP 	Cały rok szkolny	nauczyciele wychowawcy pracownicy niepedagogiczni pedagog psycholog rodzice
2. Uczenie sposobów rozpoznawania i radzenia sobie w sytuacjach zagrożenia.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna sposoby zapobiegania chorobom (właściwe odżywianie, szczepienia ochronne, aktywność fizyczna, przestrzeganie zasad higieny, właściwe zachowanie się w sytuacji choroby); 	<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie umiejętności dokonywania oceny zdarzenia pod kątem bezpieczeństwa i przewidywania konsekwencji określonych zachowań; - udział w konkursach, quizach dotyczących tematyki bezpieczeństwa; 	Cały rok szkolny	nauczyciele; wychowawcy; pedagog psycholog rodzice

	<ul style="list-style-type: none"> - zna specyfikę okresu dojrzewania i wie jakie problemy się z nim wiążą, wie jak sobie z nimi radzić; - wie jak udzielić pierwszej pomocy; - zna podstawowe zagrożenia zdrowia ze strony środowiska przyrodniczego, wie jak się przed nimi uchronić; - zna zasady zachowania podczas wypadków i katastrof komunikacyjnych; - zna rodzaje znaków substancji toksycznych i miejsca ich ekspozycji; - zna zagrożenia wynikające z niewłaściwego stosowania leków; - wymienia przestępstwa, których ofiarą najczęściej padają młodzi ludzie, wie jak można próbować ich uniknąć; - jest świadomy zagrożeń związanych z życiem towarzyskim, podróży; - doskonali umiejętność szacowania ryzyka sytuacyjnego, rozpoznawania nietypowych sygnałów niebezpieczeństwa; - uświadamia sobie zagrożenia związane z korzystaniem z internetu; 	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia o charakterze psychoedukacyjnym; - filmy edukacyjne; - programy profilaktyczne; - pogadanki; - ćwiczenia praktyczne zachowań asertywnych- scenki, drama; - wykorzystanie prezentacji multimedialnych; - literatura popularnonaukowa spotkania z osobami dbającymi o bezpieczeństwo i udzielającymi pomocy; 		
3.Profilaktyka przemocy i agresji.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcia przemoc i agresja, potrafi je scharakteryzować; - rozpoznaje przejawy agresji, zachowania agresywne i potrafi podać ich przykłady; - prezentuje postawę przeciw przemocy; 	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja wytycznych programu rządowego „Przyjazna i Bezpieczna szkoła”; - zapewnienie pomocy ofiarom i sprawcom przemocy rówieśniczej (indywidualne rozmowy, włącznie w życie grupy); - godziny wychowawcze (rozmowy i dyskusje na temat agresji i przemocy , ich przyczyn i skutków, potrzeby pomagania innym); 	Cały rok szkolny/ na bieżąco	rodzice wychowawcy nauczyciele wychowawcy światlicy psycholog pedagog

	<ul style="list-style-type: none"> - coraz trafniej rozpoznaje i nazywa swoje emocje; - rozwija wrażliwość społeczną i empatię; - wdraża się do wyrażania własnych uczuć; - zna konstruktywne sposoby radzenia sobie z negatywnymi emocjami; - komunikuje własne potrzeby i wywiera wpływ na innych ludzi w sposób akceptowany społecznie; - kształtuje umiejętności samoakceptacji i samokontroli; - podejmuje racjonalne decyzje opierając się na posiadanych informacjach i ocenia skutki własnych działań; - poszerza wiedzę na temat społecznych mechanizmów wywierania wpływu przez grupę oraz sposobach radzenia sobie z nim (negocjacje, mediacje, komunikacja asertywna, sztuka odmawiania, dyskusji); - uczy się zachowania niezależności w obliczu presji grupy; - rozwija umiejętności współpracy w zespole rówieśniczym i z dorosłymi; - uczy się reagować adekwatnie w sytuacjach trudnych, ryzykownych, konfliktowych; - rozwija umiejętności proszenia o pomoc; - zna instytucje, które udzielają wsparcia młodzieży; 	<ul style="list-style-type: none"> - wycieczki, imprezy szkolne, apele, akcje charytatywne; - zajęcia warsztatowe z elementami programów profilaktycznych „Przemoc boli”. „Zachowaj Trzeźwy Umysł” , „Bliżej”; - rozmowy indywidualne z uczniami; - spisywanie kontraktów z uczniami przejawiającymi trudności wychowawcze; - przypominanie i przestrzeganie wewnętrznych aktów prawnych; - uczenie właściwych sposobów rozwiązywania konfliktów, pomoc w rozwiązywaniu ich w przypadku wystąpienia; - elementy treningu zastępowania agresji; - propagowanie życzliwości i otwartości w stosunkach międzyludzkich, zasad savoir vivre’u na wszystkich zajęciach wychowawczo – edukacyjnych; - eliminowanie wulgaryzmów i arogancji z zachowań uczniów; - stała kontrola zachowań pozytywnych i negatywnych uczniów; - organizowanie spotkań z przedstawicielami policji, straży miejskiej; - uczenie odwagi cywilnej i reakcji w przypadku bycia świadkiem przemocy, wandalizmu, obrażania innego człowieka – uczenie „mądrej reakcji” na zajęciach psychoedukacyjnych, warsztatach; - oddziaływanie na sferę emocjonalną dziecka, wyzwalanie pozytywnych uczuć, wzmacnianie poczucia akceptacji i bezpieczeństwa, pobudzanie do samodzielnej aktywności; - udział klas w przedstawieniach profilaktycznych; 		
--	--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - zna odpowiedzialność karną z za naruszenie zasad współżycia społecznego w świetle obowiązujących przepisów; 	<ul style="list-style-type: none"> - rozmowy interwencyjne z uczniami; - monitorowanie przez nauczycieli reakcji uczniów w sytuacjach konfliktowych: modelowanie właściwych postaw; - kształtowanie umiejętności asertywnych; - rozwijanie wnioskowania moralnego oraz kontroli emocji; - kształtowanie postaw troski o bezpieczeństwo własne i innych; - wzbudzanie empatii, tolerancji, zachowań prospołecznych i antydyskryminacyjnych (pomoc koleżeńska, akcje charytatywne); - pedagogizacja rodziców; - rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych dotyczących tematyki przemocy dla nauczycieli i rodziców; - uświadamianie rodzicom problemów agresji podczas zebrań, roli właściwej postawy rodzicielskiej (dobry przykład rodziców w procesie wychowawczym); - ścisła współpraca z rodzicami i specjalistami w przypadku pojawiających się problemów wychowawczych; - informowanie odpowiednich instytucji o przejawach zachowań agresywnych (sąd, policja). 		
4. Nabywanie przez uczniów umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych.	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia zachowania asertywne, uległe, agresywne i zna ich przyczyny; - akceptuje i stosuje normy i zasady kulturalnego zachowania się; - stosuje zwroty grzecznościowe; - wie jak zachować się w miejscach publicznych; - doskonalili umiejętność 	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia grupowe o charakterze psychoedukacyjnym i terapeutycznym mające na celu rozwijanie umiejętności konstruktywnego wyrażania emocji, wzmacniania poczucia własnej wartości oraz kształtowania postaw empatycznych i asertywnych; - zajęcia integracyjne - poznawanie sposobów radzenia sobie z presją 	Cały rok szkolny	wychowawcy klas, wychowawcy świetlicy, rodzice specjaliści szkolni, opiekunowie Samorządu

	<p>konstruktywnego rozwiązywania sporów i konfliktów;</p> <ul style="list-style-type: none"> - buduje i doskonali własny system wartości w oparciu o normy społeczno-kulturowe; - dostrzega wartości dla których warto żyć; - rozwija poczucie własnej wartości i wyrażania siebie; - rozwija umiejętność pozytywnego myślenia o sobie; - stara się szanować i respektować prawa swoje i innych; - świadomie i odpowiedzialnie dokonuje wyborów aktywnie kształtując swoją przyszłość; - rozpoznaje swoją tożsamość; - potrafi się zaprezentować na forum klasy; - w sposób pewny i suwerenny podchodzi do krytyki; 	<p>otoczenia i stresem.</p> <ul style="list-style-type: none"> - indywidualne spotkania z psychologiem i pedagogiem; - zajęcia i rozmowy z wychowawcą; - uczenie właściwego przyjmowania pochwał i krytyki; - cała działalność wychowawcza szkoły; - prowadzenie zajęć edukacyjnych i pozalekcyjnych, umożliwianie przeżywania różnorodnych sytuacji; - monitorowanie przez nauczycieli reakcji uczniów w sytuacjach konfliktowych: modelowanie właściwych postaw; - wdrażanie zgodnych z WZO konsekwencji; 		Uczniowskiego
<p>4. Profilaktyka uzależnień.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna negatywny wpływ alkoholu, nikotyny i substancji psychoaktywnych na zdrowie człowieka; - prezentuje właściwą postawę <i>PRZECIW</i>; - potrafi zachować się asertywnie w przypadku presji otoczenia; - potrafi podać przykłady reakcji asertywnych w wypadku presji otoczenia; - orientuje się w procesie uzależnienia człowieka od czegoś (zna ich niekorzystny wpływ na organizm); 	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia warsztatowe z zakresu profilaktyki uzależnień; - realizacja elementów programów profilaktycznych: „Potrafię być sobą” , „Dopalacze kradną życie” , „Stop – uzależnienia behawioralne”; - promocja zdrowego stylu życia; - uświadamianie uczniom zagrożeń jakie niesie nadużywanie alkoholu, narkotyków i palenie papierosów, stosowanie dopalaczy; - dostarczanie informacji na temat mechanizmów uzależnień i ich wpływu na organizm młodego człowieka, - informowanie rodziców o problematyce 	<p>Rok szkolny/ w miarę potrzeb</p>	<p>wychowawcy klas, psycholog, pedagog specjaliści d.s. uzależnień</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - wie jakie skutki społeczne wywołują uzależnienia; - nabywa umiejętność odmawiania NIE bez poczucia winy – asertywność; - zna sposoby aktywnego i atrakcyjnego spędzania wolnego czasu; - nie jest podatny na wpływ reklam (tzw. ukryte programy) oraz osób mających złe zamiary; - zna odpowiedzialność karną z za naruszanie zasad w świetle obowiązujących przepisów; 	<ul style="list-style-type: none"> używek wraz ze wskazywaniem możliwości przeciwdziałania uzależnieniom; - stosowanie przez wszystkich nauczycieli procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych; - projektowanie tematyki w ramach godzin wychowawczych, przeglądanie i omawianie artykułów z prasy na godzinie wychowawczej; - pogadanki, prelekcje, ulotki, informatory, plakaty; - prezentowanie filmów nt. uzależnień; - przedstawienia profilaktyczne; - zawiadamianie odpowiednich instytucji w sytuacjach kryzysowych, współpraca z policją, sądem i kuratorami. 		
<p>5. Profilaktyka zaburzeń zachowania, zachowań lękowych, depresji oraz zachowań suicydalnych dzieci i młodzieży.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi nawiązywać dobre relacje z członkami rodziny; - potrafi korzystać ze wsparcia ze strony rodziny; - rozwija swoje umiejętności społeczne; - cechuje go wiara w siebie, dobre mniemanie o swojej sytuacji i osiągnięciach; - wie, do kogo zwrócić się po pomoc kiedy zaczynają się trudności, np. w nauce szkolnej; - poszukuje porady innych, kiedy trzeba dokonać jakiegoś ważnego wyboru; - jest otwarty na doświadczenia innych ludzi i ich sposoby rozwiązywania problemów; - jest otwarty na nową wiedzę; 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwiązywanie kryzysów rozwojowych i życiowych uczniów w trudnych sytuacjach życiowych; - stałe monitorowanie funkcjonowania uczniów w zespołach klasowych (obserwacje, zgłaszanie problemów, konsultacje z pedagogiem /psychologiem szkolnym); - indywidualna terapia dla dzieci w trudnych sytuacjach życiowych (śmierć bliskiej osoby, rozwód rodziców, choroba, wyjazd rodziców za granicę, przemoc w rodzinie); - wspieranie uczniów w sytuacjach trudnych, udzielanie wzmocnień pozytywnych jako zachęty do pokonywania trudności; - zajęcia warsztatowe dotyczące sposobów skutecznego radzenia sobie w sytuacjach trudnych; - rozpoznanie uczniów z zaburzeniami osobowości i objęcie ich pomocą 	Cały rok szkolny/ w miarę potrzeb	wychowawcy nauczyciele rodzice pedagog psycholog

	<p>- nawiązuje satysfakcjonujące relacje społeczne z rówieśnikami i osobami dorosłymi w swoim otoczeniu;</p> <p>- rozwija swoje pasje i zainteresowania np. poprzez uczestniczenie w zajęciach sportowych, spotkaniach organizacji kościelnych, klubów i w innych formach działalności;</p> <p>- może liczyć na wsparcie ze strony odpowiednich osób.</p>	<p>psychologiczną;</p> <ul style="list-style-type: none"> - nawiązywanie bliższych kontaktów z młodymi ludźmi w rozmowach z nimi oraz staranie się, by ich zrozumieć i udzielić pomocy; - stała praca nad zwiększaniem integracji zespołów klasowych; - rozwijanie i kształtowanie umiejętności nawiązywania satysfakcjonujących relacji rówieśniczych; - organizacja imprez i uroczystości szkolnych z włączaniem i aktywizowaniem do ich przygotowania uczniów oraz rodziców; - zmniejszenie negatywnych emocji, wynikających ze stresu psychicznego; - budowanie adekwatnego poczucia własnej wartości oraz rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych; - dyskusje, pogadanki, debaty, filmy edukacyjne; - prezentowanie uczniom i rozwijanie wartości afirmujących życie i rozwój osobisty; - szkolenia dla nauczycieli i rodziców (zwracanie uwagi i uczenie się, jak w wypowiedziach i/lub w zmianie zachowania niewerbalnego wcześniej rozpoznawać sygnały ostrzegające o trudnościach emocjonalnych); - wspieranie i monitorowanie funkcjonowania uczniów o mniejszych umiejętnościach, przejawiających problemy w nauce (organizacja pomocy psychologiczno – pedagogicznej); - zwracanie uwagi na przypadki wagarowania; - zapewnienie, w miejscu pracy, nauczycielom i innym członkom personelu szkoły dostępu do 		
--	---	---	--	--

<p>6.Kształtowanie umiejętności w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku tzw. nowych mediów.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna zagrożenia związane z korzystaniem z dostępu do sieci (np. wirtualny przyjaciel – oszust, złe samopoczucie, niedotlenienie organizmu, brak kolegów / koleżanek); - uczy się krytycznego wyboru informacji medialnych; - zna skutki uzależnień od telewizji, Internetu, gier komputerowych; - stosuje się do ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu, multimediiów; - zna zjawisko cyberprzemocy, potrafi określić na czym polega; - samodzielnie i bezpiecznie pracuje w sieci lokalnej i globalnej; - wie, jakie skutki niesie za sobą nieprawne umieszczanie, rozpowszechnianie, rozsyłanie zdjęć treści, filmów poprzez sms, mms, e-maile, fora internetowe itp.; - nie traktuje komputera jak największego towarzysza zabaw; - nie promuje zachowań agresywnych, przemocy obecnej, np. w grach komputerowych; - dostrzega także pozytywny wpływ świata wirtualnego (np. rozwój myślenia, kojarzenia, wyobraźni, pogłębienie wiedzy, wzmocnienie poczucia własnej wartości, itp.); 	<p>metod zmniejszania ich stresu zawodowego.</p> <ul style="list-style-type: none"> - wdrażanie do racjonalnego korzystania z mediów komputera, gier itp. – podczas organizacji pracy na lekcjach informatyki; - opracowanie i rozpowszechnianie wśród dzieci i rodziców materiałów edukacyjnych dotyczących odpowiedzialnego i bezpiecznego korzystania z nowych mediów; - zapoznanie uczniów z negatywnymi skutkami nieprawego przesyłania, udostępniania zdjęć, filmów, treści w internecie, poprzez wiadomości tekstowe sms, e-mail, itp.; - zachęcanie uczniów do bezpiecznego korzystania z telefonów, komputerów itp.; - zapoznanie uczniów z zagrożeniami jakimi niesie niewłaściwe i zbyt ufne korzystanie for, portali społecznościowych; - uczenie dzieci bezpiecznych zachowań, uświadomienie zagrożeń poprzez wykorzystanie literatury , filmy edukacyjne; - dyskusje, pogadanki; - realizacja programów profilaktycznych; - wykorzystanie metod aktywnych; - prowadzenie zajęć edukacyjnych i pozalekcyjnych, umożliwianie przeżywania różnorodnych sytuacji; - pedagogizacja rodziców; 	<p>Cały rok szkolny/na bieżąco</p>	<p>wychowawcy nauczyciele rodzice nauczyciele informatyki pedagog psycholog</p>
--	---	--	------------------------------------	---

WZMACNIANIE CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH

ZADANIA	ZAMIERZONE CELE OPERACYJNE	SPOSÓB REALIZACJI	TERMIN	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
1. Budowanie pozytywnego klimatu wychowawczego szkoły.	1. Rozwijanie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców.	<ul style="list-style-type: none"> - wspomaganie wychowawców w procesie integracji zespołów klasowych; - konferencje, warsztaty, szkolenia podnoszące kompetencje wychowawcze; - indywidualne konsultacje z pedagogiem, psychologiem, wypracowanie spójnych metod postępowania z uczniami w sytuacjach trudnych wychowawczo; - wymiana doświadczeń podczas zespołów przedmiotowych, zespołów wychowawczych. 	Cały rok szkolny/na bieżąco	nauczyciele wychowawcy pedagog psycholog logopeda rodzice
	2. Współpraca z rodzicami.	<ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie rodziców z programem wychowawczym i profilaktyki szkoły, z kalendarzem imprez, planem wychowawcy z uwzględnieniem sugestii i propozycji rodziców; - działania psychoedukacyjne: indywidualne rozmowy wychowawcze i informacyjne z rodzicami, zebrania klasowe; - opieka terapeutyczna: spotkania stałe, okresowe, indywidualne i grupowe; - kształtowanie właściwych postaw rodzicielskich i modeli wychowawczych; - pedagogizacja rodziców - zagadnienia dot. rozpoznawania potrzeb rozwojowych, okresu dojrzewania, przemocy i agresji, postępowania z dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, zagrożeń płynących z oglądania telewizji i internetu; - Akademia Rodzica - warsztaty wychowawcze 	Cały rok szkolny/na bieżąco/wg. potrzeb	nauczyciele wychowawcy pedagog psycholog logopeda rodzice

		<p>dla rodziców;</p> <ul style="list-style-type: none"> - kierowanie rodziców do instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny; - angażowanie rodziców w pomoc i aktywny udział w uroczystościach szkolnych; - organizowanie imprez okolicznościowych np. Dzień Babci i Dziadka, Dzień Rodziny; - prezentacja dorobku dzieci podczas zebrań z rodzicami; - udział w spotkaniach grup roboczych przy MOPS w związku z procedurą „Niebieska karta”; 		
	3. Współpraca z podmiotami i instytucjami, które mogą wspierać działania szkoły w środowisku lokalnym	<ul style="list-style-type: none"> - konsultacje z pracownikami z Komendy Miejskiej Policji w Katowicach; - konsultacje z pracownikami MOPS (wzajemne przekazywanie informacji dotyczących uczniów, podejmowanie interwencji i działań zaradczych); - konsultacje z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych (nr 1 w Katowicach, In Corpore, Poradni Specjalistycznej) w sprawie uczniów wymagających diagnozy lub posiadających opinie/orzeczenia; - współpraca ze Stowarzyszeniem Kolonia Mościckiego (organizacja imprez kulturalnych na terenie szkoły); 	Cały rok szkolny/ na bieżąco/ wg. potrzeb	nauczyciele wychowawcy pedagog psycholog logopeda rodzice
2.Wzmacnianie motywacji do własnego rozwoju.	<p>1.Rozwijanie adekwatnego poczucia własnej wartości w oparciu o normy i wartości współżycia społecznego.</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznaje różne zachowania, uczy się oceny własnych zachowań; - uczy się dokonywania wyborów; - stara się szanować siebie i innych; - poznaje pojęcia: wartość i godność 	<ul style="list-style-type: none"> - w trakcie wszystkich zajęć (ze szczególnym uwzględnieniem studium nad literaturą); - w czasie godzin wychowawczych; - w rozmowach nauczyciela z uczniem; - organizowanie samooceny dotyczącej wykonania zadania, zachowania w zespole; - ustalanie reguł zachowania; - organizowanie dyskusji, debat, warsztatów, negocjacji w związku z rozwiązywaniem 	Cały rok szkolny/ na bieżąco	wychowawca nauczyciele przedmiotów psycholog pedagog rodzice

	<p>człowieka;</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcia wartość i godność; - uczy się wartościowania; - bierze odpowiedzialność za swoje wybory, własną naukę i rozwój; - posługuje się własnym systemem wartości; - świadomie dokonuje wyborów; 	<p>problemów społecznych;</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowanie zajęć i ćwiczeń z zakresu pedagogiki terapeutycznej i psychoedukacji; - organizowanie obserwacji zjawisk społecznych w najbliższym otoczeniu; - przekształcanie w twórczy sposób naturalnie zaistniałych sytuacji (np. za pomocą dramy); - przygotowanie ankiet , kwestionariuszy- badanie opinii; - swobodna twórczość; - treningi asertywności, dyskusje, rozmowy o wartościach; - organizowanie zabaw, gier; 		
	<p>2.Rozwijanie osobowości ucznia. Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznaje różne potrzeby; - rozróżnia potrzeby swoje i innych; - nazywa swoje potrzeby i potrzeby innych; - uczy się wyrażać własne zdanie; - rozumie pojęcie – autonomia; - odczuwa potrzebę własnej niezależności; - realizuje własne potrzeby z uwzględnieniem potrzeb innych ludzi; - ma świadomość własnej autonomii; - umie bronić własnego zdania i szanuje zdanie innych; 	<ul style="list-style-type: none"> - w trakcie wszystkich zajęć (ze szczególnym uwzględnieniem studium nad literaturą); - w czasie godzin wychowawczych; - w rozmowach nauczyciela z uczniem; - organizowanie samooceny dotyczącej wykonania zadania, zachowania w zespole; - ustalanie reguł zachowania; - rozwiązywanie kryzysów rozwojowych i życiowych uczniów w trudnych sytuacjach życiowych; - organizowanie dyskusji, debat, warsztatów, negocjacji w związku z rozwiązywaniem problemów społecznych; - organizowanie zajęć i warsztatów z zakresu psychoedukacji; - organizowanie obserwacji zjawisk społecznych w najbliższym otoczeniu; - przekształcanie w twórczy sposób naturalnie zaistniałych sytuacji (np. za pomocą dramy); - przygotowanie ankiet , kwestionariuszy- 	<p>Cały rok szkolny/ na bieżąco</p>	<p>wychowawca nauczyciele przedmiotów psycholog pedagog rodzice</p>

		<p>badanie opinii; - swobodna twórczość; - treningi asertywności; - pomoc koleżeńska, reagowanie na potrzeby innych.</p>		
	<p>3.Rozwój zainteresowań i uzdolnień.</p> <p>Uczeń: - rozwija swoje umiejętności i kreatywność; - odkrywa własne uzdolnienia i możliwości; - rozwija swoje potrzeby i zainteresowania; - świadomie wybiera formy rozwoju własnych zainteresowań; - uświadamia sobie własną indywidualność i różnorodność; - samodoskonalili się w wybranych przez siebie kierunkach;</p>	<p>- na wszystkich zajęciach edukacyjnych ; - organizowanie zajęć z uczniem zdolnym; - przygotowanie do konkursów przedmiotowych, olimpiad; - stworzenie bardzo bogatej ofert zajęć dodatkowych (kółka przedmiotowe, językowe, sportowe); - na zajęciach dodatkowych; - w pracy własnej ucznia; - w trakcie zajęć warsztatowych z psychologiem, pedagogiem; - indywidualne rozmowy z wychowawcą; - w kołach zainteresowań realizowanie indywidualnych projektów edukacyjnych, badań, obserwacji.</p>	<p>Cały rok szkolny/ na bieżąco</p>	<p>wychowawcy nauczyciele bibliotekarze specjaliści rodzice</p>
<p>3.Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym.</p>	<p>Uczeń: - wie do kogo zwrócić się w przypadku problemów edukacyjnych lub emocjonalnych, z rówieśnikami; - rozwija swoje zainteresowania i talenty; - uczy się rozpoznawać swoje możliwości i ograniczenia; - poznaje różne techniki zdobywania wiedzy oraz sposoby radzenia sobie z trudnościami;</p>	<p>- indywidualizacja procesu nauczania – Program Indywidualni.pl - przeprowadzenie wstępnej diagnozy klas pierwszych; - przeprowadzenie przesiewowych badań mowy; - diagnozowanie trudności w uczeniu się u uczniów; - kierowanie na badania do Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej; - ustalenie postępowania wspomagającego rozwój dziecka; - prowadzenie zajęć korekcyjno –</p>	<p>IX, X Cały rok szkolny/ na bieżąco</p>	<p>wychowawcy nauczyciele specjaliści rodzice</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - regularnie uczestniczy w zajęciach korekcyjno – kompensacyjnych, logopedycznych, wyrównawczych lub dla uczniów zdolnych; - jest zmotywowany do pokonywania trudności; 	<ul style="list-style-type: none"> kompensacyjnych, wyrównawczych, terapii logopedycznej lub zajęć socjoterapeutycznych; - prowadzenie indywidualnej terapii zaburzeń emocjonalnych; - indywidualne konsultacje dla uczniów, nauczycieli, rodziców; - stała współpraca rodzic-nauczyciel-uczeń; - współpraca z poradniami (psychologiczno – pedagogicznymi, specjalistycznymi); - dostosowanie wymagań do możliwości uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce (dysleksja, dysgrafia, dysortografia), - wzmacnianie poczucia własnej wartości ucznia słabszego; - motywowanie do nauki uczniów z trudnościami; - stosowanie aktywnych metod nauczania; - wykorzystywanie multimedialnych środków dydaktycznych; - stosowanie technologii informacyjnej na zajęciach szkolnych; - stwarzanie okazji do pokazania swoich mocnych stron; - stwarzanie przyjaznej atmosfery w szkole; -powiadamianie odpowiednich instytucji o nie realizowaniu obowiązku szkolnego; - sprawiedliwe i motywujące ocenianie, stosowanie oceniania kształtującego; - wsparcie i pomoc dla rodziców; 		
4.Rozwijanie umiejętności współzycia społecznego.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -poznaje i stosuje elementarne normy współzycia społecznego w grupie rówieśniczej; 	<ul style="list-style-type: none"> - gry, zabawy i warsztaty integrujące zespół klasowy (odgrywanie scenek rodzajowych, drama, - rozbudzanie postaw prospołecznych poprzez 	Cały rok szkolny/	wychowawcy nauczyciele specjaliści

	<ul style="list-style-type: none"> - ma poczucie przynależności do grupy rówieśniczej; - rozwija umiejętności aktywnego słuchania; - stara się racjonalnie oceniać sytuację i formułować sprawiedliwe sądy; - uczy się wrażliwości na potrzeby innych; - współpracuje z innymi w nauce, zabawie i sytuacjach życiowych; - wie w czym wyraża się odmienność i неповtarzalność każdego człowieka; - rozpoznaje i nazywa zachowania agresywne; - prezentuje postawę przeciw przemocy; - podaje przykłady konfliktów między ludźmi i proponuje sposoby ich rozwiązywania; - potrafi w sposób racjonalny rozwiązywać konflikty; - rozumie pojęcia: koleżeństwo, tolerancja, przyjaźń, współpraca, pomoc; - stosuje w praktyce obowiązujące procedury zachowania się w sytuacjach problemowych (asertywnie przedstawia własne potrzeby i prawa oraz odmawia przy pełnym poszanowaniu praw i wyborów innych); 	<p>pogadanki, dyskusje, burze mózgów, filmy dydaktyczne;</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosowanie aktywizujących metod i form pracy (burza mózgów, drzewko decyzyjne, itp.) - wypracowanie wewnątrzklasowego kodeksu postępowania; - zajęcia dodatkowe o charakterze psychoedukacyjnym z zakresu psychologii i pedagogiki społecznej (komunikacja, tolerancja, współpraca, wsparcie społeczne); - wycieczki, biwaki, rajdy, zielone szkoły wspierające integrację społeczną uczniów; - na godzinach wychowawczych podejmowanie tematyki dotyczącej potrzeby pomagania innym; - uświadamianie potrzeb osób ubogich czy niepełnosprawnych; - organizowanie i udział w akcjach charytatywnych (Szkolny Klub Wolontariatu, Szlachetna paczka, zbiórki odzieży, zabawek dla świetlic środowiskowych, schronisk dla zwierząt); - organizowanie uroczystości i imprez szkolnych - prezentowanie osiągnięć uczniowskich. - działalność Samorządu Uczniowskiego; - akcja „Góra grosza”; - organizowanie pomocy koleżeńskiej. 	na bieżąco	rodzice
5. Tworzenie warunków prawidłowego rozwoju	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznaje i nazywa emocje, których doświadcza w kontakcie z grupą, uczy się nowych relacji rówieśniczych; 	<ul style="list-style-type: none"> - monitorowanie funkcjonowania uczniów w grupie rówieśniczej; - wzmacnianie zachowań kulturalnych – dostrzeganie ich i docenianie; 	Cały rok szkolny/ na bieżąco	wychowawcy nauczyciele specjaliści rodzice

<p>emocjonalnego i społecznego uczniów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi słuchać innych; - rozwija umiejętność samooceny; - jest świadomy własnych reakcji emocjonalnych oraz sposób reagowania osób w jego otoczeniu; - potrafi w sposób konstruktywny poddać analizie sytuacje, których doświadcza wyciągając dla siebie wnioski; - zna różne sposoby wyrażania emocji, potrafi wybierać te, które są dla niego/ niej dobre i konstruktywne; - nabywa umiejętność słuchania innych i bycia wrażliwym na zachowanie, uczucia innych; - rozwija umiejętność „dobrego” reagowania w sytuacjach konfliktowych - nabywa umiejętności współpracowania w grupie; - zna normy zachowania się w rodzinie, szkole, różnych sytuacjach społecznych; - rozwija umiejętność komunikacji; - potrafi nawiązywać satysfakcjonujące relacje z rówieśnikami, nauczycielami i innymi dorosłymi; - coraz lepiej radzi sobie z rozwiązywaniem sytuacji trudnych, konfliktowych dbając o własne potrzeby i potrzeby innych; 	<ul style="list-style-type: none"> - monitorowanie przez nauczycieli reakcji uczniów w sytuacjach konfliktowych: modelowanie właściwych postaw; - spotkania z pedagogiem i psychologiem szkolnym (zajęcia psychoedukacyjne z zakresu inteligencji emocjonalnej, komunikacji, asertywności); - uczenie właściwego przyjmowania pochwał i krytyki; - podejmowanie próby oceny postępowania własnego, kolegów; - oddziaływanie na sferę emocjonalną dziecka, - wyzwalanie pozytywnych uczuć, wzmacnianie poczucia akceptacji i bezpieczeństwa, pobudzanie do samodzielnej aktywności poprzez prowadzenie zajęć metodą pedagogiki zabawy, metodami aktywnymi, relaksację, udział w inscenizacjach; - wdrażanie zgodnych z WZO konsekwencji; - promowanie uczniów z wysoką kulturą osobistą; - przygotowanie uczniów do prawidłowego zachowania w miejscach publicznych przed wyjściem – każdorazowy instruktaż; - wspieranie prawidłowej komunikacji - profilaktyka logopedyczna: indywidualne zajęcia z dziećmi, współpraca z rodzicami i nauczycielami; - akcja czytania dla dzieci przedszkola i klas I-III „PoCZYtajmy” prowadzona przez uczniów gimnazjum w ramach upowszechniania czytelnictwa; - uczestnictwo w imprezach kulturalnych: wyjścia do ośrodków kultury i sztuki, udział w konkursach artystycznych; 		
--	---	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - udział uczniów w różnego typu konkursach, turniejach, olimpiadach sportowych i wiedzy na szczeblu miejskim, wojewódzkim, ogólnopolskim; - organizowanie zajęć dodatkowych i kół zainteresowań; - kształtowanie nawyków dbania o środowisko przyrodnicze: pogadanki, praktyczne segregowanie odpadów na terenie szkoły, akcja „Sprzątanie świata”, „Dzień Ziemi”; 		
5.Promowanie zdrowego stylu życia.	<ul style="list-style-type: none"> • Zdrowie fizyczne: - dba o swoje zdrowie; - zna sposoby zapobiegania chorobom (właściwe odżywianie, szczepienia ochronne, aktywność fizyczna, przestrzeganie zasad higieny, właściwe zachowanie się w sytuacji choroby); - wie jak udzielić pierwszej pomocy; - zna podstawowe zagrożenia zdrowia ze strony środowiska przyrodniczego, wie jak się przed nimi uchronić; - zna zasady zachowania podczas wypadków i katastrof komunikacyjnych; - zna rodzaje znaków substancji toksycznych i miejsca ich ekspozycji; - zna zagrożenia wynikające z niewłaściwego stosowania leków; - wie jak unikać chorób cywilizacyjnych (HIV/AIDS) oraz przenoszonych drogą płciową; - zna normy społeczne zachowań seksualnych; 	<ul style="list-style-type: none"> - lekcje biologii, chemii, wychowania fizycznego; - pogadanki, rozmowy o tematyce prozdrowotnej, - warsztaty; - zajęcia z wychowawcą; - uświadomienie uczniom zagrożeń jakie niosą choroby cywilizacyjne i jak się przed nimi uchronić; - filmy dotyczące tematyki zdrowia; - spotkania z pielęgniarką szkolną; - wdrażanie do codziennego pobytu na świeżym powietrzu, uzmysłowienie jego znaczenia dla zdrowia; 	Cały rok szkolny	wychowawcy nauczyciele specjaliści rodzice

	<ul style="list-style-type: none"> • Zdrowie psychiczne - potrafi korzystać z indywidualnego wypoczynku; - wie w jaki sposób odpoczywać aktywnie; - rozumie potrzebę odpoczynku; - zna wpływ snu na przebieg procesu uczenia się i zapamiętywania oraz odporność organizmu; - wymienia czynniki wywołujące stres oraz skutki jego wpływu na funkcjonowanie organizmu; - uczy się radzenia sobie w sytuacjach stresowych, trudnych; - wie jak i stara się opanowywać gwałtowne reakcje emocjonalne; - próbuje rozpoznać i nazwać swoje emocje; - rozumie znaczenie pozytywnych relacji społecznych dla własnego samopoczucia; - wie w jaki sposób można dawać i otrzymywać wsparcie społeczne; 	<ul style="list-style-type: none"> - promowanie racjonalnego rozkładu dnia: sen czas poświęcony na naukę i wypoczynek; - ćwiczenia relaksacyjne i ruchowe kształtujące umiejętności panowania nad własnym ciałem, odprężeniem, koncentracją uwagi; - warsztaty profilaktyczne; - trening zastępowania agresji; - program profilaktyczny „Blżej”; - filmy edukacyjne; drama, scenki; - debaty, dyskusje, projekty własne uczniów; - zajęcia z psychologiem szkolnym z zakresu rozwijania inteligencji emocjonalnej; relaksacji; - ćwiczenia w rozpoznawaniu i nazywaniu emocji; 		
--	---	---	--	--

V. EWALUACJA PROGRAMU.

Przez cały okres wdrażania programu wszystkie działania podlegać będą kontroli i ocenie, aby stwierdzić skuteczność stosowanych metod, osiągnięcie lub nieosiągnięcie założonych celów i zadań.

Informacje niezbędne do ewaluacji będą pozyskiwane w następujący sposób:

- Rozmowy z uczniami, rodzicami, wywiady, dyskusje.

- Obserwacja uczniów (prowadzenie dokumentacji przez nauczycieli i wychowawców, sprawozdania).
- Spotkania szkolnych zespołów nauczycieli –wymiana uwag, spostrzeżeń, doświadczeń w zakresie działań profilaktycznych.
- Analiza dokumentacji pedagogiczno –wychowawczej.
- Informacje zwrotne.
- Przeprowadzenie ankiety ewaluacyjnej wśród uczniów, nauczycieli i rodziców

Spodziewane efekty:

- postawy uczniów respektujące normy społeczne,
- kierowanie się w życiu wartościami uniwersalnymi,
- zmniejszenie liczby zachowań agresywnych w szkole,
- wzrost poprawności językowej w mowie potocznej (rzadziej używane wulgaryzmy),
- utrwalenie zachowań asertywnych,
- wzrost wiedzy uczniów oraz rodziców na temat uzależnień i przeciwdziałania im,
- dbanie o zdrowie fizyczne i psychiczne,
- umiejętność organizowania czasu wolnego,
- świadome i umiejętne korzystanie z komputera, Internetu,
- prawidłowe reakcje w sytuacjach zagrożenia,
- zachowanie higieny osobistej,
- sukcesy uczniów w szkole,
- umiejętność współpracy i współdziałania uczniów,
- zachęcenie do czytelnictwa większej ilości uczniów.

Ocena efektów realizacji Programu Profilaktyki obok bieżącego monitorowania przedstawiona zostanie po zakończeniu I i II semestru na Plenarnym posiedzeniu Rady Pedagogicznej.

**Zatwierdzony Uchwałą Rady Pedagogicznej nr 37 /15/16
z dnia 29 sierpnia 2016 roku.**